

แนวปฏิบัติที่ดีด้านที่ 4

แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง: การพัฒนานักศึกษาโดยใช้กระบวนการการเรียนรู้ผ่านการแก้ไขปัญหาสังคม (21 ทักษะสำหรับครูในศตวรรษที่ 21)

คณะผู้จัดทำ

1. พระอุดมธีรคุณ
2. แม่ชีประครอง งามชัยภูมิ
3. ดร.พนมมาศ บำรุงศิลป์
4. นางสาวบัณฑิติกา จารุมา
5. นายอาคม อุโคตร

หน่วยงาน/ส่วนงาน

มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยในพระสังฆราชูปถัมภ์

1. ประวัติหน่วยงานหรือส่วนงาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยในพระสังฆราชูปถัมภ์ (Mahapajapati Buddhist College) ตั้งอยู่เลขที่ 95 หมู่ 7 ต.ภูหลวง อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา 30150 ในปี พ.ศ. 2537 มูลนิธิ สถาบันแม่ชีไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ในพระอุปถัมภ์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ ได้ดำริร่วมกันในการกำหนดบทบาทและสถานภาพของสตรี ภายใต้โครงสร้าง ความเปลี่ยนแปลงและเงื่อนไขของสังคมที่นับวันจะทวีความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ความช่วยเหลือสตรีที่ขาดโอกาสและถูกละเลยเอาเปรียบจากสังคม โดยในระยะเริ่มต้นได้ประสานการดำเนินการเพื่อกำหนดสถานภาพของแม่ชี และแสวงหาความร่วมมือในการจัดตั้งสถานศึกษาในลักษณะที่เป็นสถานศึกษาสำหรับ สตรี ที่จัดการศึกษาบนพื้นฐานเฉพาะทางพระพุทธศาสนา ใน พ.ศ. 2541 องค์การสตรีทั้งสององค์กร โดยการนำของแม่ชีคุณหญิงชนิษฐา วิเชียร เจริญ ที่ปรึกษามูลนิธิ สถาบันแม่ชีไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ประสานงานขอความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อจัดการศึกษาตามความดำริดังกล่าว และสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ 12/2541 เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2541 ได้มีมติสนับสนุนโครงการและให้เป็นวิทยาลัยในสังกัดมหาวิทยาลัย จึงถือว่าโครงการจัดสร้างสถานศึกษาสำหรับสตรีนี้เป็นส่วนหนึ่งในแผนการ จัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยในระยะเริ่มต้นให้เปิดดำเนินการเรียนการสอนในสาขาวิชาพุทธศาสตร์ (Buddhist Studies) ที่สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี เลขที่ 501/1 หมู่ 3 ถนนเดชะตุงคะ แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ภายใต้ชื่อว่า “มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัย” ในการเปิดการเรียนการสอนที่สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี กลุ่มองค์กรสตรีได้ดำเนินการจัดสร้างสถานศึกษาแห่งใหม่ขึ้นที่ตำบลภูหลวง อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา บนเนื้อที่จำนวน 76 ไร่ 82 ตารางวา ซึ่งบริจาคโดย นายเสรี เวชโช จำนวน 57 ไร่ 82 ตารางวา และแม่ชีราตรี ตรงควัน จำนวน 19 ไร่ และในปี พ.ศ. 2544 ได้เปิดการเรียนการสอนที่ 95 หมู่ 7 ตำบลภูหลวง อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันนี้เปิดสอนสาขาวิชาการ การ

สอนพระพุทธศาสนา และสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยมีปรัชญามหาวิทยาลัย (Philosophy) คือ ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนว มีปณิธาน (Aspiration) คือ มุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา พัฒนาระบบการดำรงชีวิตในสังคมด้วยศีลธรรม ชี้นำและแก้ปัญหาสังคมด้วยหลักพุทธธรรมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ วิสัยทัศน์ คือ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตสตรี ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ตามแนวพระพุทธศาสนา สู่สากล

2. ที่มาและความสำคัญ

มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยในพระสังฆราชูปถัมภ์ มีการเปิดการเรียนการสอน 2 หลักสูตร คือ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา และคณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา เน้นด้านความเป็นครู นักศึกษาเมื่อจบการศึกษาแล้ว สามารถเป็นครูสอนได้ และนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ก็สามารถเป็นพนักงานในองค์กรต่างๆ ที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร หรือจะเป็นครูสอนพื้นฐานเด็กนักเรียนที่ประเทศของตนเองก็ได้ ซึ่งนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นนักศึกษาชาวต่างชาติทั้งหมดที่จบการศึกษาไปแล้ว และปัจจุบันเป็นครูสอนเด็กนักเรียนในโรงเรียน ฉะนั้น การมีเทคนิคหรือการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการแก้ไขปัญหาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งสำคัญ

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และทักษะที่ดีสำหรับครู

3.2 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นแนวทางที่สามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ประกอบการเรียนการสอนได้และประกอบอาชีพได้

4. แนวทางการดำเนินงานตามหลัก PDCA

แนวทางในการดำเนินงานตามหลัก PDCA มีดังต่อไปนี้

P: Plan คือ การจัดการความรู้ เรื่อง การพัฒนานักศึกษาโดยใช้กระบวนการการเรียนรู้ผ่านการแก้ไขปัญหาสังคม (21 ทักษะสำหรับครูในศตวรรษที่ 21) มีการวางแผน จัดทำปฏิทินการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ของหน่วยงาน (1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เมื่อช่วงเดือน กรกฎาคม 2565 (2) แบบวิเคราะห์การจัดการความรู้ (KM-01) (3) สรุปการวิเคราะห์การจัดการความรู้ (KM-02) (4) แผนการจัดการความรู้ (KM-03)

D: Do การดำเนินงานได้จัดทำตามแผนดังนี้คือ ได้มีการประเมินและสรุปประเด็นที่จะทำ KM จากผู้บริหาร อาจารย์ และ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา และไปเป็นครูสอนที่ประเทศพม่าของชาวไทยใหญ่ ในช่วงเดือน ธันวาคม 2565 ได้จัดสัมมนาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ และได้รับความร่วมมือสัมภาษณ์นักศึกษาชาวไทยใหญ่ ผู้ที่เป็นครูสอนนักเรียนโดยตรง จำนวน 5 คน เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดี มีการจัดทำคู่มือและ Infographic เดือนมกราคม -เมษายน 2566 ได้มีการเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีทั้งในและนอกสถาบัน โดยมีการเผยแพร่ใน Website มปถ. เป็นหลัก

C: Check คือการตรวจสอบการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ ซึ่งในการดำเนินงานที่ผ่านได้ เป็นไปตามแผนและมีการผลักดันเพื่อให้เกิดการนำแนวปฏิบัติที่ดีไปใช้ให้เกิดประโยชน์

A: Act คือการนำผลจากการดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนาขึ้น โดยจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในปีต่อไปและจะมีการวัดและประเมินผลารพัฒนานักศึกษาโดยใช้กระบวนการการเรียนรู้ ผ่านการแก้ไขปัญหาสังคม

5. ผลการดำเนินงาน

จากการสัมมนาการจัดการความรู้ การพัฒนานักศึกษาโดยใช้กระบวนการการเรียนรู้ผ่านการแก้ไขปัญหาสังคม (1 Skills for the 21st Century Teachers 21 ทักษะสำหรับครูในศตวรรษที่ 21) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 Life and Working Skills ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน

1. **Team Work and Collaboration Skills:** การทำงานเป็นทีมและการร่วมมือกัน
2. **Problem Solving Skill:** มีทักษะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
3. **Leadership and Confident Skills:** ความผู้นำและการกล้าแสดงออก
4. **Life and Learning Motivation:** มีแรงบันดาลใจในการเรียนและตั้งเป้าหมายในชีวิต

5.2 Modern Skills ทักษะยุคใหม่

5. **Digital Skill:** ทักษะการเข้าถึงข้อมูล การสืบค้นข้อมูล การใช้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้
6. **English Communication Skills:** การสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการ
7. **Modern Teaching Media and Technology Use:** การใช้สื่อและเทคโนโลยีการสอนสมัยใหม่
8. **Online Communication and Collaboration Skills:** ทักษะการใช้ออนไลน์เพื่อการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือ

5.3 Ethical and Moral Skills ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม

9. **Appreciation and Kindly speech:** มีจิตที่ปิติยินดีและใช้ถ้อยคำที่ไพเราะมีเมตตา
10. **Meditation Practice:** ฝึกสมาธิสำหรับผู้เรียนก่อนการเรียนรู้
11. **Cultivate Discipline and Responsibility:** ปลูกฝังวินัยและความรับผิดชอบแก่ผู้เรียน
12. **Tolerance and Perseverance:** มีความอดทนอดกลั้นและความเพียรพยายาม

5.4 Being Teacher Skills: ทักษะด้านความเป็นครู

13. **Good Model:** ความเป็นแบบอย่างที่ดี
14. **Knowledge and Cognitive skills:** ทักษะด้านความรู้และความคิดที่เป็นปัญญา
15. **Teaching Professional Goal:** การตั้งเป้าหมายของชีวิตความเป็นครู
16. **Discipline and Respectfulness:** มีระเบียบวินัย เคารพกฎและเคารพซึ่งกันและกัน
17. **Kindness and Understanding :** ความโอบอ้อมอารีต่อผู้เรียน เข้าใจในต่อบุคคล

5.5 Teaching Management Skills ทักษะด้านการจัดการเรียนการสอน

18. **Mental or Psychological Skill:** ทักษะด้านจิตวิทยาจิตใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

19. **Management Skill:** ทักษะด้านการจัดการงานสอนและภาระงานอื่นๆ

20. **Competency Based Teaching-Learning:** การเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะของผู้เรียนเป็นหลัก

21. **Parent Collaboration:** สร้างความเข้าใจและความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อพัฒนาผู้เรียน

6. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

6.1 การร่วมมือกันในการผลักดันการพัฒนานักศึกษาโดยใช้กระบวนการการเรียนรู้ผ่านการแก้ไข ปัญหาสังคม ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และ นักศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสามารถบรรลุตาม วัตถุประสงค์

6.2 มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีที่ระหว่างอาจารย์ กับ นักศึกษาต่างประเทศที่สามารถนำความรู้ เทคนิคและวิธีการที่ได้รับนำไปสอนและเผยแพร่ได้

7. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ในการจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีมีปัญหาและอุปสรรคดังนี้

คณาจารย์มีน้อย แต่มีภาระงานทั้งด้านการสอน งานด้านโครงการต่าง ๆ เช่น งานด้านพัฒนานักศึกษา งานบริการวิชาการ เป็นต้น ทำให้การตั้งหัวข้อเรื่องและการจัดหาผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีมี อุปสรรคบ้างเล็กน้อย แต่ก็สามารถสำเร็จลุล่วงได้

8. ประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ

8.1 สามารถนำความรู้ที่ได้จากการจัดทำแนวปฏิบัติที่ดี นำไปใช้ประโยชน์ ทั้งด้านทักษะชีวิตและการ ทำงาน หรือการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้านความเป็นครูได้

8.2 สามารถนำทักษะที่ได้จากการจัดการความรู้เป็นแนวทางไปจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็น นักเรียน หรือนักศึกษาก็สามารถได้รับการพัฒนาที่เป็นไปในทางที่ดีขึ้นได้